

*Erdélyi múzeum egyesület román országra
trijét Borsa felléte jelöltte a múzeum* **EME**

Szerződés tervezet.
1940. mácius

Megállapodás.

Kötötte egyfelől az Erdélyi Múzeum-Egyesület, másfelől a Román Állam, képviselve a Vallás- és Művészetügyi Minisztérium által, amint következik:

Szerződő felek az Erdélyi Múzeum-Egyesület és a Magyar Állam között 1894. évi június hó 1-én kötött szerződést oly módon likvidálják, hogy az Erdélyi Múzeum-Egyesület kizárólagos tulajdonában marad mind az a vagyon, amit a jelen megállapodás értelmében át nem ad a Román Államnak a kolozsvári Egyetem céljaira.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület tulajdonjogilag átadja a fent megnevezett célra az összes természettudományi gyűjteményeket és pedig:

- a./ az Állattárat,
- b./ a Növénytárat,
- c./ az Ásványtárat.

Továbbá átadja az Érem- és Régiségtárból a prehisztorikus, egyiptomi és római anyagot, a népvándorláskori anyagot a Magyar Állam alapításáig, azaz Kr. u. 900. évig és ettől az időtől kezdve az Érem és Régiségtár egész anyagából azt a részt, amely kizárólag a románokat érdekli.

Azon tárgyak jegyzéke, amelyek az Érem- és Régiségtárból az Egyetemnek adatnak át, ezen megegyezés általános követelményének megfelelően, e megállapodáshoz csatoltatik.

Hasonlóképen az Egyesület tulajdonjogilag átadja a Román Államnak a Könyvtár anyagából a szláv és román nyelvű egész anyagot.

A Régi Magyar Könyvtár gyűjteményéből átadatnak a háromszoros példányok.

A természettudományi tárákkal és az Érem- és Régiségtárbeli gyűjteményekkel együtt az Erdélyi Múzeum-Egyesület Könyvtárából átadatnak az Egyetem tulajdonába a szaktanulmányok és folyóiratok, jegyzékebe foglalva, amelyek kiegészítő részét alkotják ennek a megállapodásnak. Az egyetemi intézetekben ezek tökéletes és különös módon nyilvánosak lesznek abban az értelemben, hogy az intézeti igazgatók, amely intézetek tulajdonában vannak ezen művek és folyóiratok, kötelesek lesznek az E.M.E. által ajánlott kutatóknak nehézségek nélkül az egyetemi intézet helyiségében rendelkezésre bocsátani.

2. Minden egyéb gyűjtemény az Erdélyi Múzeum-Egyesület kizárólagos tulajdonában marad. Így az Erdélyi Múzeum kizárólagos tulajdona marad a Könyvtár és más anyagok, amelyek a Könyvtár leltárában vannak. A Könyvtárat azonban az Egyetemi Könyvtár fogja kezelni minden fizetség és költség nélkül 30 évig a mai naptól kezdve. De ezen határidő lejártá előtt, mielőtt az E.M.E.-nek megfelelő helyisége lesz, át fogja vinni a Könyvtárból a Régi Magyar Könyvtár gyűjteményét, a magyar hírlapokat 1850-ig az 1848/49. évi Apór-gyűjteménnyel, továbbá az unikumokat, a régi nyomtatványokat, az első magyar művészi munkákat, az erdélyi fejedelmek és más vezető magyar férfiak műveit, összes képeiket és címereiket, valamint a magyar könyvkötészet emlékműveit, emlékbeszédeket, halotti beszédeket, szinlapokat, végül a levéltárat és kézirattárat a kézikönyvtárral és az ezekhez tartozó katalógussal, a levéltár feldolgozásához szükséges anyaggal együtt.

Végül az Erdélyi Múzeum-Egyesület kizárólagos tulajdonában marad minden tárból az olyan adomány vagy letét egész anyaga, amely az adományozáskor, vagy letétbehelyezéskor az Erdélyi Múzeum-Egyesület magyar belső szervezetéhez és az Erdélyi Múzeum-Egyesület magyar jellegéhez volt kötve. A növénytári gyűjteményekből az Erdélyi Múzeum-Egyesületnek átadatnak az a néhány növény, amelyet Kossuth Lajos gyűjtött, amelyek inkább relikvia jellegűek.

3. Az 1. pont rendelkezéseinek megfelelően az Erdélyi Múzeum-Egyesület kizárólagos tulajdonában marad az Érem- és Régiségtárból a Kr. u. 900. évtől kezdődő anyag, azaz a magyar honfoglalástól napjainkig, az erre a korra vonatkozó klisékkel, rajzokkal, fényképekkel és lemezekkel együtt; aztán a magyar néprajzi gyűjtemény és a képtár, a kézi könyvtárból az Erdélyi Múzeum tulajdonát képező anyag és amennyiben volna a Magyar Államnak

emlékműhöz bármikor hozzáférhessen.

Az Állam biztosítja azt, hogy az Erdélyi Múzeum-Egyesületnek igazolvánnyal ellátott tagjai az Egyetemi Könyvtárat díjtalanul látogathatják, épen így a különböző gyűjteményeket is, a fennálló szabályok keretein belül. A gyűjtemények tudományos feldolgozhatása végett az Erdélyi Múzeum-Egyesület választmányának hivatalos kérésére ezen munkálatokra megfelelő helyiség bocsátatik rendelkezésre, figyelembe véve az illető Intézet általános szabályzatát is.

9. Az Egyesület tulajdonát képező, ideiglenesen az Állam kezelésébe adott gyűjteményekben és berendezési tárgyakban beálló mindennemű hiányokért és károkért - a vis maior esetekben beállottakon kívül - a Román Állam teljes kártérítéssel tartozik az Erdélyi Múzeum-Egyesületnek.

10. A Román Állam kifejezetten elismeri az Egyesületnek azt a jogát, hogy az Állam ideiglenes kezelésében maradt gyűjteményeinek /a Könyvtárnak és Érem- és Régiségtárnak/ ellenőrzésére bármikor hivatalos meghatalmazással ellátott ellenőröket küldjön, bármikor szükségesnek tartja ezt. A kezelés elleni esetleges kifogásait, vagy más természetű panaszait az Egyesület elnöksége közvetlenül a Vallás- és Művészetügyi Minisztériumnak jelenti, amely a panaszt legkésőbb 6 hónapon belül orvosoltatja.

Mindaddig, amíg az Egyesület tulajdonában maradó gyűjteményeket ideiglenesen az Állam kezeli, a gyűjteményekre felügyelő igazgatók tartoznak az Egyesület választmánya által kiutalt összegekről az Egyesületnek évenként írásbelileg elszámolni.

11. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület minden alapítványa és ingatlan vagyona továbbra is az Egyesület kizárólagos tulajdonát képezi.

12. A Román Állam tulajdonába jutó gyűjteményeknél látható helyen kitett táblákon ki lesz tüntetve az, hogy az illető gyűjtemény az Erdélyi Múzeum-Egyesület gyűjtése és erről szállott az Államra.

13. A Román Állam elismeri az Erdélyi Múzeum-Egyesület kizárólagos magyar jellegét s az alapszabályok ily értelmű módosítását ~~előzárólagos~~ jóváhagyva az illetékes Minisztériumokkal megengedi az "Erdélyi Múzeum-Egyesület" elnevezésnek "Erdélyi Magyar Múzeum-Egyesület"-té való átváltoztatását.

14. A szerződés megkötésével járó összes költségek és illetékek ~~valamint~~ a leltározással járó összes kiadások kizárólag a Román Államot terhelik, a mentességet törvénnyel kell biztosítani.

V 15. A Román Állam ingyen kezeli az Egyetemi Könyvtárban maradó könyveket és gyűjteményeket, melyek az Egyesület tulajdonát képezik.

16. eredeti leltárok és kezelési könyvek, az Egyesület szerzeményű könyvei az Egyesület tulajdonában maradnak, de az Államnak jogában áll ezekről másolatot készíttetni, kivéve a családi levéltárak leltárait, amelyekről kizárólag az illető családok rendelkeznek.

16. Ha a gyűjtemények és az anyag felosztása és kiválasztása körül a szerződő felek között valamilyen tudományos vitás kérdés merülne fel, ez a vita az Erdélyben érvényben levő perrendtartásban szabályozott választott bírósági eljárásnak van alávetve. A választott bíróság 3 tagból áll, akik közül az egyiket a Román Állam nevezi ki a Vallás- és Művészetügyi Minisztérium útján, a másikat pedig az Erdélyi Magyar Múzeum-Egyesület. A választott bíróságnak az elnöklésre hivatott harmadik tagját a két bírói tag fogja kijelölni s amennyiben az elnök személyére nézve nem tudnának megegyezni, a párisi Tudományos Akadémia elnökét kéri fel, hogy küldjön ki egy idegen szakértő elnököt. Egyéb vitás kérdésekre vonatkozólag a rendes bírói hatóságok hatásköre érintetlenül marad.

4.-hoz A román állam biztosítja, hogy a bécsi szerződés 22. §. 40. cikkében szereplő felhatalmazás a román állam részéről érvényesüljön, azaz a román állam részéről megvalósulhat. Ennek leltárát is.
A román állam hivatalos magától, hogy bíróságot mentesít, az ezen megállapodás 5. pontjában megjelölt ingatlanok az egyetemi, közoktatási és katonai, és mások által felmerülő esetekkel az Erdélyi Magyar Múzeum-Egyesület részéről a helyi adó fizetése alól.